

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav speciálně pedagogických studií

Bakalářská práce

Hana Leitnerová

Třídní vzdělávací program v MŠ

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem sem uvedenou literaturu a vlastní zkušenosti z pedagogické činnosti při práci s dětmi v mateřské škole.

V Prostějově dne.....

podpis.....

Poděkování patří paní doc. Mgr. Ditě Finkové, Ph.D., za odborné vedení mé práce, za cenné rady a připomínky. Své rodině, dětem a manželovi za trpělivost a toleranci, kterou se mnou měli po dobu studia a psaní této práce. Také svým kolegyním v práci za vstřícnost a umožnění studia.

Obsah

Úvod	6
I. TEORETICKÁ ČÁST	7
1 Předškolní věk	8
1.1 Předškolní věk.....	8
1.1.1 Fyzické změny v předškolním období.....	8
1.1.2 Psychické změny v předškolním věku	8
1.1.3 Oblast hrubé motoriky	9
1.1.4 Oblast jemné motoriky	9
1.1.5 Lateralita.....	9
1.1.6 Oblast grafomotoriky.....	10
2 Rámcový vzdělávací program	12
2.1 Rámcový vzdělávací program.....	12
2.2 Rámcový vzdělávací program pro předškolní výchovu.....	13
2.2.1 Hlavní principy RVP PV	13
2.2.2 Cíle předškolního vzdělávání	13
2.2.3 Klíčové kompetence	14
2.2.4 Vzdělávací oblasti RVP PV.....	15
2.2.5 Vzdělávací obsah RVP PV	19
2.2.6 Integrované bloky	20
2.2.7 V rámcové vzdělávacím programu jsou rozpracovány tyto okruhy.....	20
2.3 Vzdělávání dětí a žáků se speciálními potřebami	21
2.3.1 Podpůrná opatření.....	21
2.3.2 Poskytování podpůrných opatření	21
2.3.3 Individuální vzdělávací plán.....	22
2.4 Inkluze a integrace	22
2.4.1 Inkluze	22

2.4.2	Integrace	22
3	Mateřská škola.....	23
3.1	Předškolní vzdělávání	23
3.2	Metody práce v mateřské škole	24
4	Kurikulum.....	25
4.1	Kurikulum z historického hlediska	25
4.2	Kurikulum v současnosti	25
4.2.1	Zdravá MŠ	26
4.2.2	Začít spolu	26
5	Školní vzdělávací program	28
6	Třídní vzdělávací program	29
6.1	Třídní vzdělávací program – plán.....	30
6.2	Integrované tematické celky	31
6.3	Integrovaný blok	31
II.	PRAKTICKÁ ČÁST	32
7	ITC S kamarádem objevujeme... ..	33
8	Náměty pro tematický celek.....	37
9	Děti se speciálními vzdělávacími potřebami	41
9.1	Kazuistika č. 1.....	41
9.1.1	Individuální vzdělávací plán (IVP).....	45
9.2	Kazuistika č. 2.....	48
9.2.1	Pedagogický plán podpory (PLPP)	51
	Závěr.....	53
	Seznam použité literatury	54
	Seznam příloh.....	56
	Anotace.....	57

Úvod

Dnešní doba přináší pozitivní změny ve vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Podpůrná opatření, napomáhají těmto dětem zvládnout začlenění do vzdělávacího procesu. Úkole této práce je, přiblížit na základě prostudování odborné literatury a přímé praxe v mateřské škole (dále jen MŠ), vytvoření jedné z možností podpůrných opatření, a to pedagogického plánu podpory a individuálního vzdělávacího plánu. Zpracovat třídní vzdělávací program, podrobněji rozpracovat námět týdenního plánu konkrétního tématu, podle Školního vzdělávacího programu (dále jen ŠVP) a Třídního vzdělávacího programu (dále jen TVP). Chci se také zmínit o inkluzi, integraci, vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné mateřské škole.

Toto téma koresponduje s mým povoláním předškolního pedagoga. Věřím, že mi zpracovávání práce a získávání nových informací, pomůže do budoucna s plánováním a vytvářením třídních vzdělávacích programů, které jsou pro každou třídní učitelku nezbytné. Také si osvojit sestavování pedagogického plánu podpory a individuálního plánu vzdělávání pro děti se specifickými vzdělávacími potřebami.

V první teoretické část jsem se zaměřila na charakteristiku předškolního dítěte a na změny, ke kterým dochází v jeho vývoji, a to ve fyzické, psychické a sociální oblasti. Dále se věnuji předškolním zařízením a dokumentům, důležitých pro samotný výchovně vzdělávací proces, představení Rámcového vzdělávacího programu pro MŠ (dále jen RVP), Školního vzdělávacího programu (dále jen ŠVP). Také pohled na inkluzi, integraci dětí se specifickými vzdělávacími potřebami v běžné mateřské škole.

V druhé praktické části bakalářské práce se věnuji stěžejnímu tématu své práce, a to zpracování Třídního vzdělávacího programu (dále jen TVP). A chci podrobněji zpracovat námět pro jedno téma vzdělávacího integrovaného celku, zpracovat kazuistiku, pedagogický plán podpory, individuální vzdělávací plán pro dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, a to pro dítě s oslabením kognitivního výkonu a plán pedagogické podpory pro dítě s psychickými problémy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Předškolní věk

1.1 Předškolní věk

Jde o jedno z nejkouzelnějších období dítěte. Počítáme jej od dovršení třetího věku, kdy děti zpravidla navštěvují mateřskou školu, až po vstup do školy v šesti letech věku dítěte, popřípadě sedmi let věku. Jedná se o období výrazných změn. Děti jsou v tomto období velmi zvědavé, aktivní, rozšiřují své znalosti, prohlubují své dovednosti, mají bohatou fantazii a představivost. V tomto období děti mají rády čtení, vyprávění, hraní pohádek, vymyšlení příběhů, které podněcují jejich fantazii. Nejdůležitější činnost pro předškolní období je hra, při které se dítě rozvíjí v oblasti myšlení, zdokonaluje řeč, pozornost, vnímání, paměť, napodobuje a přijímá sociální role. V tomto období musíme respektovat vývojové zvláštnosti mezi jednotlivými dětmi, které jsou v předškolním věku běžné. Pro dítě jde o období velikých změn, jak fyzických, tak psychických. (Šmelová, 2006)

1.1.1 Fyzické změny v předškolním období

U dětí dochází v tomto období ke zlepšení pohybů, ty začínají být plynulejší, přesnější a elegantnější. Děti vyrůstají ze své baculatosti, rostou končetiny – dlouhé kosti, které vedou ke změně postavy dítěte. Dokončuje se osifikace kostí, zkostnatění zápěstí vede k rozvoji jemné motoriky, důležité pro psaní. Ke konci předškolního období se začíná obměňovat dentice, výška a váha dítěte na konci tohoto období je v průměru 120 cm a 20–22 kg. Zda se dítě správně růstově vyvíjí lze zjistit podle tzv. filipínské míry, dítě by si mělo dosáhnout rukou přes hlavu nakonec ušního boltce. (Říčan, 1990)

Na děti v tomto věku nesmíme klást vysoké fyzické nároky, musíme jim umožnit dostatečný odpočinek a správnou životosprávu. (Trpínová, Vacínová, 2006) K fyzické zralosti musíme přidat také psychickou zralost, tyto dvě oblasti dětského vývoje jsou důležité pro posouzení školní zralosti, kterou posuzují pediatři a psychologové.

1.1.2 Psychické změny v předškolním věku

Po batolecím období nastává období velkých psychických změn u dítěte. Rozvíjí se intenzivní smyslové a citové vnímání dítěte, fantazie, představivost. Dětská zvědavost vede k diferencovanějšímu vnímání. S nástupem rozvoje slovní zásoby se dítě snaží o sdělování

svých zážitků. Nastupuje delší soustředění pro činnosti, prováděné úkoly, tedy rozvoj pozornosti. Dochází k rozvoji paměti, myšlení, a to vede k rozvoji učení.

1.1.3 Oblast hrubé motoriky

Na začátku předškolního období jsou pohyby špatně koordinované se špatnou orientací, ale s postupem času ke konci předškolního dítě zvládá koordinovanou chůzi, běhání, překonávání překážek, skákání, umí stát na jedné noze, zvládá různé druhy lezení, je pohybově aktivní po delší dobu, dobře se orientuje v prostoru, dokáže měnit polohy a napodobovat je. Důležitý je pohyb s hudbou, v rytmu. K pohybu využívá různé pomůcky, koloběžky, odrážedla. Dokáže se přizpůsobit terénu v přírodě.

Také se zlepšuje koordinace oko-ruka, dítě dokáže chytout míč a hodit je na cíl apod. (Bednářová, Šmardová, 2011)

1.1.4 Oblast jemné motoriky

Jemná motorika se zlepšuje při všech každodenních činnostech. Např. při oblékání, stolování, práci s drobnými předměty a různorodým materiálem, kreslení, malování atd. Kolem čtvrtého roku se začíná vyhraňovat laterální a dítě začíná upřednostňovat jednu ruku před druhou, postupně se vyhraňuje laterální. (Šimíčková, Čížková a kol. 2010)

Lidské tělo je na první pohled souměrné, ale je to jen zdání, je funkčně asymetrické a každý člověk má jedem z párových orgánů a částí těla dominantní. Tato asymetrie se také týká pohybového aparátu, smyslových orgánů a schopnosti orientovat se v čase a v prostoru. (Synek, 1991)

1.1.5 Laterální

Laterální rozumíme jako přednostní užívání jednoho z párových hybných orgánů, nebo smyslových orgánů (oka, ucha). (Zelinková, 2003) Laterální je projevem dominance odpovídajících korových polí mozku. Výchovným působením se individuální projevy laterality buď posilují, nebo potlačují. Naštěstí v dnešní době leváctví nepřeúčujeme, jak tomu bylo v minulosti. (Synek, 1991) V současnosti je na trhu spousta pomůcek, které jdou vstříc leváctví, a levoručí se nemusí cítit znevýhodňováni.

U dětí předškolního věku zjišťujeme, které ruce dává přednost, která ruka (noha, oko, ucho) je šikovnější, obratnější a dítě je preferuje. Od tří let věku dítěte začíná dítě jednu ruku

preferovat více. Kolem čtvrtého roku začíná většina dětí užívat jednu ruku přednostně jako obratnější a aktivnější. V pěti letech se začíná lateralita horních končetin zřetelně vyhraňovat. K ustálení laterality dochází až v deseti letech. (Bednářová, Šmardová, 2006)

Typy laterality:

Souhlasná lateralita: používání stejné ruky a smyslového orgánu, tedy oka.

Zkřížená lateralita: to přináší problémy percepční, zpracování v centrálním nervovém systému a v oblasti psychomotorické.

Ambidextrie: jde o nevyhraněnou lateralitu, dítě střídá při úkonech obě ruce podle situace. Nedává žádné ruce přednost (problém klika, kladivo, korálky, otevírání sklenice apod.). (Bednářová, Šmardová, 2011)

1.1.6 Oblast grafomotoriky

Grafomotorika – speciální motorika, jde o koordinovanou pohybovou aktivitu při grafických projevech, kreslení a psaní. (Mlčáková, 2009) Respektive pohyby nutné pro psaní. (Kutálková, 2005) Vyvíjí se individuálně, ale s fyziologickým daným postupem. Pro správné psaní je důležitá uvolněná ruka, správný úchop tužky, tzv. špetkové držení bez prohnutého ukazováku, správné sezení u stolu, dáváme přednost výškově nastavitelnému nábytku.

Předškolní dítě – předškolák, by mělo být schopné udržet pozornost už o něco déle, mít dobré zrakové vnímání, dobrou koordinaci oko-ruka. U těchto dětí procvičujeme tzv. grafomotorické cviky a uvolňovací cvičení, pro dokonalé uvolnění ruky používáme velký formát papíru a vhodné psací prostředky (trojhranný program, měkká stopa). (Mlčáková, 2009)

Grafomotorické obtíže se objevují spolu s horší koordinací těla i artikulačních orgánů. Je dobré rozpoznat obtíže co nejdříve, tedy již v mateřské škole, aby mohlo dojít k jejich včasné nápravě. Patří mezi ně: nadměrný přitlak, nedostatečný přitlak, špatný úchop (se špatným úchopem se dítě psát naučí, jen ruka bude dříve unavena a tím bude narušena i pozornost dítěte při vyučování), křečovitost, neplynulost tahu, třes grafické linie, úroveň vizuomotoriky atd. (Mlčáková, 2009)

Objevují se také problémy ve směrovosti, opačná směrovost nebo neustálená směrovost. Do individuální směrovosti nezasahujeme. Dítě ji musí zvládnout samo, během první třídy a ustálit si ji. (Mlčáková, 2009)

Skutečnost, že písmenka v určitém období „neposlouchají“ převracejí se, přemísťují se a rovnají v jiných neobvyklých směrech, je dětem lhostejná, jde o záležitost přechodnou, která se v klidném prostředí sama urovná. (Synek, 1991, str. 126)

2 Rámcový vzdělávací program

2.1 Rámcový vzdělávací program

V roce 1990 začínají vznikat nové dokumenty Tyto snahy vyústily ve vznik strategických dokumentů, kurikulárních dokumentů, které předznamenávaly budoucnost a respektují osobnost dítěte.

System kurikulárních dokumentů má tři úrovně:

- národní
- státní
- školní

Vzniká Zelená kniha, nejedná se o kurikulární dokument, protože neobsahuje vzdělávací obsah. Na ni navazuje Bílá kniha.

Bílá kniha je koncepční programový dokument v oblasti vzdělávání. U nás v České republice jde o Národní program rozvoje vzdělání. V návaznosti na Bílou knihu, postupně došlo ke vzniku nových kurikulárních dokumentů – Rámcového vzdělávacího programu, který vymezuje cíle vzdělávání pro určité stupně škol a očekávané výstupy.

Rámcový vzdělávací program je zpracován v obecné rovině, pro jednotlivé stupně škol, bez konkrétních příkladů, aby dané ukázky nebyly vnímány jako ideální vzory a učitelé je nepoužívali jako příklady k nápodobě. K praktickým ukázkám slouží elektronický portál na podporu rámcových programů a manuál, který byl spuštěn v březnu 2005 na adrese metodický portál www.rvp.cz. [online]. [cit. 2018-10-20]

Praktický průvodce přímo odkazuje na Rámcový vzdělávací program předškolní výchovy (dále jen RVP PV) a na Manuál k přípravě školních (třídních) vzdělávacích programů. RVP PV je programem, podle kterého se mateřské školy (dále jen MŠ) se řídí a postupují při tvorbě vlastních ŠVP a následně TVP.

Rámcový vzdělávací program:

- nahrazuje a přebírá funkci dosavadních kurikulárních dokumentů
- charakterizuje priority, cíle
- udává klíčové kompetence
- určuje obsah v širších oblastech

Na základě RVP PV si mohou jednotlivé školy vytvářet své vlastní Školní vzdělávací programy, přizpůsobovat je svému regionu a prostředí.

V roce 2001 byla vytvořena 1. verze RVP PV, od roku 2002 probíhala zkušební doba a trvala do roku 2004. Přijetím RVP PV se staly mateřské školy oficiálně součástí vzdělávacího systému v České republice. Všechny mateřské školy mají povinnost vytvořit si vlastní Školní vzdělávací program a při jeho tvorbě vycházet z principů RVP PV. Od 1. 9. 2007 začaly první mateřské školy podle něj pracovat.

2.2 Rámcový vzdělávací program pro předškolní výchovu

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání z roku 2001 je základní pedagogický dokument, jímž stát stanovuje požadavky na předškolní výchovu a vzdělávání. Staví do popředí osobnost dítěte, jeho potřeby, zájmy a respektuje je. Změna nastala i ve vztahu rodiny a školy. Rodiče, pokud chtějí, mohou spolupracovat a podílet se na dění v mateřské škole.

RVP PV – představuje vzdělanostní základ na, který bude navazovat základní povinné vzdělávání, stanovuje pravidla a mantinely předškolního vzdělávání. Vytváří rozmanitou vzdělávací nabídku a tím ponechává velký prostor mateřským školám při tvorbě jejich školního vzdělávacího programu, ale podle stanovených zásad v RVP PV.

Rámcové a školní vzdělávací programy patří mezi veřejné dokumenty, do kterých může nahlédnout kromě pedagogů i veřejnost. www.msmt.cz. [online]. [cit. 2018-12-29]

2.2.1 Hlavní principy RVP PV

- Akceptovat přirozená vývojová specifika dětí předškolního věku
- rozvíjet a vzdělávat dítě podle jeho individuálních možností a potřeb
- vytvářet základ pro klíčové kompetence dosažitelné v předškolním vzdělávání atd.

2.2.2 Cíle předškolního vzdělávání

RVP PV pracuje se čtyřmi cílovými kategoriemi, jsou mezi sebou provázané a mezi sebou korespondují.

RVP PV stanovuje cíle v podobě záměrů a cíle v podobě výstupů. A to na dvou úrovních, obecné a oblastní.

Jedná se o tyto kategorie:

- **rámcové cíle** – vyjadřují univerzální záměry předškolního vzdělávání
- **klíčové kompetence** – představují výstupy dosažitelné v předškolním vzdělávání
- **dílčí cíle** – jde o konkrétní záměry příslušící dané vzdělávací oblasti
- **dílčí výstupy** – odpovídají dílčím cílům, jde o dílčí poznatky, postoje, dovednosti

2.2.3 Klíčové kompetence

Lze definovat jako soubor požadavků na vzdělávání obsahující vědomosti, dovednosti a postoje potřebné pro rozvoj jedince po celý jeho život.

Klíčové kompetence v předškolním vzdělávání

Soubor poznatků, dovedností, schopností postojů a hodnot dosažitelných pro dítě v předškolním vzdělávání, které berou potaz individuální a věkové zvláštnosti. Soubor klíčových kompetencí nabízí pedagogovi jasnou představu, kam má směřovat a o co usilovat při vytváření školního, třídního vzdělávacího programu. Aby bylo dítě na konci předškolního vzdělávání schopné zvládat nároky na běžný život ve škole i v rodině. (Šmelová, 2004, s. 105)

Pro předškolní vzdělávání jsou klíčové tyto kompetence:

- **kompetence k učení**
- **kompetence k řešení problémů**
- **kompetence komunikativní**
- **kompetence sociální a personální**
- **kompetence činnostní a občanské**

Pro dítě ukončující předškolní vzdělávání mohou být dosažitelné tyto kompetence:

- **Kompetence k učení**

Dítě ke konci předškolního období by mělo být soustředěné, se zájmem pozoruje, objevuje, zkoumá vše, co je kolem něj. Klade otázky, hledá odpovědi. Zadanou práci, úkol, co so vybralo, začalo na něm pracovat a dokončí ho. Při zadaném úkolu postupuje podle předem daných pokynů a je schopné daný úkol dokončit. Dítě si dokáže zapamatovat získané vědomosti apod.

Pokud se dítěti dostává kladného uznání, ocenění, povzbuzení, učí se s chutí.

- **Kompetence k řešení problému**

Problémy dokáže řešit podle získaných zkušeností samostatně, ta náročnější s pomocí dospělého, o kterou si dokáže říct a požádat. Nevyhýbá se problémům, dokáže si uvědomit, že se cení snaha a vynaložené úsilí. Při řešení problémů užívá logických postupů.

- **Komunikativní kompetence**

Dítě ovládá řeč, komunikuje ve větách. Dokáže vyjádřit jak řečí, tak výtvarně, hudebně, dramaticky své myšlenky, přání i pocity. Aktivně používá slovní zásobu a neustále ji rozšiřuje. Komunikuje bez zábran mezi vrstevníky i dospělými. Dokáže využít různé komunikativní prostředky, jako jsou pohádkové knížky, počítače atd. Má povědomost o existenci cizích jazyků, ke kterým má předpoklady se učit.

- **Sociální a personální kompetence**

Má svůj názor a dokáže ho vyjádřit. Uvědomuje si, že za své chování, jednání odpovídá a dokáže za nevhodné chování přijmout důsledky. Umí se při společných úkolech ve skupině domluvit, ale i podřídit. Vnímá nespravedlnost, ubližování, ponižování. Dokáže se bránit projevům ubližování. Je opatrné ve svém chování při setkávání s cizími a neznámými lidmi. Chápe odlišnosti ve světě lidí a je k nim tolerantní.

- **Činností a občanské kompetence**

Má dětskou představu o dodržování pravidel, norem a základních lidských hodnot. Uvědomuje si svá práva a práva ostatních, respektuje je. Spolupodílí se na vytváření pravidel. Přizpůsobuje se okolnostem, je zodpovědné, má smysl pro zodpovědnost. Chrání své zdraví, bezpečí svého okolí. www.msmt.cz. [online]. [cit. 2018-10-20]

2.2.4 Vzdělávací oblasti RVP PV

Vzdělávací obsah je v RVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí:

- biologické
- psychologické
- interpersonální
- sociálně-kulturní
- environmentální

Tyto oblasti se nazývají:

- **Dítě a jeho tělo**
- **Dítě a jeho psychika**
- **Dítě a ten druhý**
- **Dítě a společnost**
- **Dítě a svět**

Jednotlivé oblasti jsou v RVP PV zpracovány tak, aby byly pro pedagoga srozumitelné a mohl dále procovat s jejich obsahem.

Každá vzdělávací kategorie obsahuje:

Dílčí cíle: vyjadřují, co by měl pedagog v rámci předškolního vzdělávání sledovat a co u dítěte podporovat.

Vzdělávací nabídka: představuje souhrn praktických, intelektových činností a nabídky, které jsou vhodné k naplnění cílů a dosahování výstupů. Pedagog by měl při práci ve své třídě tuto nabídku respektovat. A s ní vytvořit vlastní nabídku činností, které budou odpovídat možnostem a potřebám dětí.

Očekávané výstupy: je to, co dítě zpravidla na konci předškolního období dokáže. Soubor poznatků, dovedností a postojů.

Rizika: v RVP PV jsou pojmenována i rizika, která mohou ohrozit práci na našich vzdělávacích nabídkách. Jejich smyslem je dopředu upozornit na to, čemu se vyhnout.

U každé vzdělávací oblasti jsem si dovolila uvést jen stručný výpis:

Dítě a jeho tělo

Jde o oblast biologickou. Úkolem pedagoga v této oblasti je podpora a stimulace neurosvalového vývoje dítěte. Pedagogovi jde o zlepšení pohybové a tělesné zdatnosti, manipulační dovednosti a vedení dítěte ke zdravým životním návykům a postojům.

Cíl: předškolní pedagog podporuje u dítěte osvojení poznatků o své těle atd.

Nabídka: pedagog nabízí různé lokomoční, manipulační, hudební hry atd. Následně také činnosti potřebné k relaxaci a uvolnění dítěte atd.

Výstupy: aby dítě dokázalo zvládat základní pohybové dovednosti, koordinaci končetin a celého těla, sebeobsluhu, hygienické návyky atd.

Rizika: nerespektování individuálních potřeb dítěte atd.

Dítě a jeho psychika

Pro pedagoga v této oblasti je důležité podporovat psychickou a duševní pohodu dítěte. Rozvíjet po stránce psychické, intelektuální. Důležitá je i podpora dítěte při osvojování vzdělávacích dovedností a podporovat dítě při učení a poznávání.

Tato oblast zahrnuje tři podoblasti:

- Jazyk a řeč
- Poznávací schopnosti
- Sebepojetí, city a vůle

1. Jazyk a řeč

Cíl: rozvoj komunikativních dovedností, řečových, jazykových dovedností, také vnímání, naslouchání, porozumění atd.

Nabídka: prohlížení a čtení knížek, vyprávění, samostatný řečový projev, rozhovor. Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry (básničky, říkanky, rozpočítadla, pohádky, písničky, hádanky)

Výstupy: správně pojmenovávat, vyslovovat, porozumět. Projevovat zájem o knihy, divadlo, hudbu atd.

Rizika: nepodnětné, nemotivující prostředí s nízkou komunikační úrovní, s málo příležitostmi k samostatnému řečovému projevu dítěte atd.

2. Poznávací schopnosti

Cíl: vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem, učení, radosti z objevování nového atd.

Nabídka: nabízet různé poznávací, pozorovací činnosti, smyslové hry, které podporují u dítěte představivost, fantazii, tvořivost dítěte atd.

Výstupy: využívat všech smyslů při jednotlivých činnostech (zraku, čichu, hmatu, chuti). Udržení pozornosti při jednotlivých vzdělávacích činnostech. Poznávat a umět pojmenovat to, co dítě obklopuje. Také, aby dítě dovedlo a umělo porovnávat, uspořádat, třídit a orientovat se. V neposlední řadě řešit problémy atd.

Rizika: málo nabízených příležitostí k poznávacím činnostem. Nezahlcovat dítě podněty, bez toho, aby nemohlo rozvíjet své schopnosti a samostatně s nimi pracovat.

3. Sebepojetí, city a vůle

Cíl: rozvoj dovedností, poznatků, schopností, a dítě je na základě získaných dojmů, zážitků, prožitků dokáže vyjádřit atd.

Nabídka: tematické hry, sportovní hry, dramatické hry, hry pro rozvoj vůle, sebepoznání, vytrvalosti.

Výstupy: výlety sledování pohádek, dětských příběhů. Jednotlivé činnosti, by měly odpovídat schopnostem dítěte. Nechat dítě zažívat úspěch atd.

Rizika: nepřiměřené nároky na dítě. Prostředí, které je pro dítě málo vstřícné, vlídné, nepřátelské, bez lásky, s nevhodnými vzory chování, nemotivující prostředí atd.

Dítě a ten druhý

Jde o oblast interpersonální, pro pedagoga je to úkol vzájemné komunikace, utváření vztahů mezi dětmi, dítětem a dospělým.

Cíl: seznámení dítěte s pravidly chování, navození vztahů dítěte k jinému dítěti, popřípadě s dospělým, ochrana soukromí a bezpečí ve vztahu k druhým dětem, dospělému.

Nabídka: hry, aktivity a činnosti zaměřené na poznání prostředí, v kterém dítě žije, vyrůstá, prostředí mateřské školy, kam dochází a tráví většinu času. Zařazovat aktivity zaměřené na vzájemné poznání dětí a jejich sblížení v kolektivu mateřské školy.

Výstupy: kontaktovat bez zábran s druhým dítětem, dospělým. Navázat dětská přátelství s dětmi, dospělými. Respektovat potřeby, přání jiných dětí. Spolupracovat s ostatními dětmi atd.

Rizika: nedůstojné chování, jednání, zesměšňování a ponižování dítěte. Nedodržování společných pravidel a špatný vzor pro dítě.

Dítě a společnost

Jde o oblast sociálně kulturní. Pedagog v této oblasti má za úkol seznámit dítě se světem lidí, prostředím, kulturou a uměním, ve kterém žije.

Cíl: osvojení pravidel společenského soužití v mateřské škole, ve třídě s ostatními dětmi, také v rodině.

Nabídka: velká nabídka tvůrčích činností, her, skupinových aktivit, které podporují tvořivost a nápaditost dítěte. Rozvíjet estetické vnímání dítěte, poslech pohádek, návštěva divadla, výstav, muzea, koncertů, památek atd.

Výstupy: prohlubovat návyky společenského chování mezi dětmi a dospělými. Návyky jako pozdravit, poděkovat, poprosit, vzít si slovo až druhý domluví, požádat o pomoc atd. Uvědomit si svou roli mezi vrstevníky, v kolektivu třídy, začlenit se. Adaptovat se na nové prostředí, přizpůsobit se, spolupracovat a spoluvytvářet prostředí ve třídě, mateřské škole atd.

Rizika: nevhodné vzory pro dítě, nevkusné podněty. Nedostatek estetických a etických podnětů k rozvíjení uměleckých dovedností dítěte atd.

Dítě a svět

Jde o oblast enviromentální. Pedagog v této oblasti podporuje podvědomí dítěte o okolním světě a dění k životnímu prostředí, přírodě. Počínaje nejbližším prostředím, až po celosvětové atd.

Cíl:

Nabídka: pozorování, sledování dění v přírodě, prostředí života kolem dítěte. Nabídka vycházek, exkurzí, přednášek, výletů atd. Nabídka činností k ochraně životního prostředí a okolí atd.

Výstupy: osvojení si nových návyků, poznatků, dovedností, týkajících se péče a ochrany životního prostředí kolem dítěte. Dítě by si mělo uvědomovat a vnímat, co je nebezpečné a proč, pro něj i jeho okolí a prostředí ve kterém žije.

Rizika: nedostatek, nedodržování pravidel, špatný příklad v péči o životní prostředí pro děti atd. www.msmt.cz. [online]. [cit. 2018-10-20]

2.2.5 Vzdělávací obsah RVP PV

Vzdělávací obsah by měl pro pedagoga být ukazatelem směru, kterým se má vydat, při sestavování své vlastní vzdělávací nabídky. To znamená při tvorbě Třídního vzdělávacího programu. Třídní vzdělávací program bude pedagog předkládat dětem a bude podle něj s dětmi pracovat. Musí při jeho zpracování vycházet z RVP PV. Pedagog by měl vzdělávací nabídku dětem předkládat v jednotlivých integrovaných blocích. Vzdělávací nabídky by měla být založena na individuální volbě a přístupu jednotlivého dítěte.

Pedagog by neměl dítě úkolovat, ale měl by se stát průvodcem a rádcem na dlouhé cestě za poznáním, probouzet v dítěti zájem o vše co se děje kolem něj, chuť objevovat, naslouchat. Úkolem pedagoga je připravit takové činnosti, které jsou pro dítě vhodné. Důležitá je i příprava vhodného prostředí. Nabízet dítěti takové příležitosti, že u dítěte podnítl chuť po poznání, které ho nutí k přemýšlení, pochopení, porozumění a pochopení světa kolem nás.

2.2.6 Integrované bloky

Obsah těchto bloků by měl vycházet z každodenního života dítěte, měl by být pro dítě užitečný, smysluplný a zajímavý. Vytvoření integrovaných bloků nabídne dítěti různé aktivity a s tím spojený prožitek. Integrované bloky mohou být pro celou mateřskou školu stejné, anebo se mohou lišit pro jednotlivé třídy mateřské školy. Důležitá je získaná zkušenost, kterou dítě dokáže v běžném životě využít. Dítě si osvojuje skutečné činnostní výstupy. To znamená – klíčové kompetence dosažitelné v předškolním vzdělávání.

2.2.7 V rámcové vzdělávacím programu jsou rozpracovány tyto okruhy

- Podmínky předškolního vzdělávání
- Věcné podmínky
- Životospráva
- Psychosociální podmínky
- Organizace
- Řízení školy
- Personální a pedagogické zajištění
- Spoluúčast rodičů

Rámcový vzdělávací program dále obsahuje:

- Autoevaluace mateřské školy a hodnocení dětí
- Vzdělávání dětí se speciálními potřebami a dětí mimořádně nadaných (RVP PV, 2004, přepracován v úplném znění k 1. 9. 2017)

2.3 Vzdělávání dětí a žáků se speciálními potřebami

Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami označujeme v souladu se školským zákonem vzdělávající se jedince, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření.

Jedná se o nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách, které odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka, a které těmto žákům bezplatně poskytuje škola a školské zařízení. www.msmt.cz. [online]. [cit. 2018-10-20]

2.3.1 Podpůrná opatření

Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů, různé druhy nebo stupně se mohou kombinovat. Jejich uplatňování se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. www.msmt.cz. [online]. [cit. 2018-10-20]

Představují úpravu forem, metod, obsahu, organizaci vyučování, hodnocení, výuku předmětů speciálně pedagogické péče, úpravu přijímání ke vzdělávání, prodloužení délky vzdělávání a ukončování vzdělávání. Také využití a používání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a pomůcek. (§ 16 odstavec 2 školského zákona, MŠMT)

Do podpůrných opatření spadá také využití dalšího pedagogického pracovníka při vyučování, a to asistenta pedagoga.

2.3.2 Poskytování podpůrných opatření

Podpůrná opatření prvního stupně mohou sestavit školy, bez doporučení školského poradenského zařízení ŠPZ (dále je ŠPZ). Jde o Pedagogický plán podpory (dále je PLPP) a ten je poskytován dětem a žákům u kterých shledáváme potřebu úprav ve vzdělávání, úpravu metod, přístupu, organizaci vyučování. Po třech měsících PLPP se vyhodnocuje a pokud opatření jsou nedostačující doporučí škola zákonným zástupcům dítěte, žáka návštěvu ŠPZ. Podpůrná opatření od druhého stupně, musí škola požádat vždy doporučení ŠPZ. Podmínkou je samozřejmě také informovaný souhlas zákonných zástupců dětí a žáků.

ŠPZ průběžně kontroluje dodržování doporučení jim stanovené.

2.3.3 Individuální vzdělávací plán

Individuální vzdělávací plán (dále jen IVP) pro dítě, žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, si zpracovává škola, respektive třídní učitel sám, a to na základě doporučení ŠPZ. Škola spolupracuje s ŠPZ, které jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP.

Individuální vzdělávací plán obsahuje identifikační údaje žáka, dítěte, údaje o pedagogických pracovnících, kteří se budou na jeho dodržování podílet. Jsou zde informace o úpravách metod, forem výuky, hodnocení žáka a časový plán.

Do IVP je také zařazena speciálně pedagogická intervence dle vyhlášky 27/2016 Sb.

Škola zpracovává IVP, nejpozději do jednoho měsíce ode dne doporučení ze ŠPZ a žádosti zákonného zástupce žáka, dítěte. www.msmt.cz. [online]. [cit. 2018-10-20]

2.4 Inkluze a integrace

2.4.1 Inkluze

Inkluze si klade za cíl podporovat rovné šance dětí, žáků na vzdělávání. Umožňuje všem dětem, a to bez rozdílu plnit povinnou školní docházku, navštěvovat školu, ideálně v místě jejich bydliště. <https://cs.wikipedia.org/wiki/>[online]. [cit. 10-20-2018]

2.4.2 Integrace

Je nejvyšší stupeň socializace jedince, jde o úplné zapojení dítěte, žáka, ale i dospělého do společnosti. (Sovák, 2000 s. 325)

Pro žáky s potřebou speciálního vzdělávání se formy vzdělávání upravují dle školského zákona 561/2004 Sb. a vyhlášky MŠMT č.73/2005 Sb., novelizován 167/2018 a vyhlášky č. 197/2018 takto:

- Formou individuální integrace.
- Formou skupinové integrace.
- Ve škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením.
- Kombinací výše uvedených forem.

Přikláním se ke vzdělávání individuální integrací, tedy v běžné škole, ale pouze za předpokladu, že to odpovídá potřebám žáka a také možnostem a podmínkám školy.

3 Mateřská škola

Je školské zařízení, první článek, který přirozeně navazuje na výchovu dítěte v rodině. Je součástí povinné školní docházky. Dítěti musí poslední rok před nástupem do školy, docházet do předškolního zařízení, a je osvobozeno od povinných poplatků: „školkovného“. Mateřská škola má povinnost takhle staré dítě přednostně přijmout.

Mateřská škola zajišťuje všestrannou péči pro děti od tří let věku (nyní již od dvou let) do šesti, respektive sedmileté děti, u kterých byl určen odklad školní docházky (dále jen OŠD).

V současnosti je změna a mohou se přijímat do mateřské školy i děti dvouleté. Funkce mateřské školy je převážně sociální, tzn. Postarat se o děti po dobu, co jsou rodiče v zaměstnání, tak i výchovně-vzdělávací. Jde zde především o všestranný harmonický rozvoj dítěte.

Provoz mateřské školy se odvíjí od potřeb rodičů a zřizovatele. V mateřské škole je stanoven pevný režim dne, kdy dochází k opakování jednotlivých činností během dne, přibližně ve stejném čase. Oddělení jsou buď heterogenní, nebo homogenní, podle možnosti mateřské školy.

Mateřská škola pracuje podle státního dokumentu RVP PV. Ten slouží pro, vypracování

Školního vzdělávacího programu a následně Třídního vzdělávacího programu. Mateřská škola vytváří v současnosti velmi vstřícné prostředí pro děti i rodiče. Ti jsou podněcováni ke spolupráci a podílení se na aktivitách mateřské školy. (Kotátková, 2008)

3.1 Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání patří k preprimárnímu vzdělávání, které zabezpečuje uspokojování potřeb dítěte a rozvoj jeho osobnosti. Jednotlivé složky výchovy v předškolním vzdělávání: rozumová, tělesná, mravní, estetická a pracovní výchova dítěte. Doplňuje rodinnou výchovu dítěte.

Předškolní vzdělávání je součástí celoživotního vzdělávání. Je to první vzdělávání, které dítě absolvuje a vytváří předpoklady pro další vzdělávání jedince. Je nezbytné zajistit dítěti prostředí, které dítě, a nejen pro něj přínosné, vstřícné, s podporou k rozvoji osobnosti dítěte. Pro dítě by měl být čas strávený v mateřské škole příjemnou a radostnou zkušeností potřebnou pro další růst jedince. Dítě by se mělo v mateřské škole cítit v bezpečí, a aby čas zde strávený byl pro dítě naplněn radostí a spokojeností.

Při předškolním vzdělávání dochází k rozvoji klíčových kompetencí, které jsou důležité pro život dítěte a jeho další rozvoj. Jako důležitou součástí předškolního vzdělávání je příprava na vstup do základního vzdělávání. Stupeň vývoje tělesných a duševních vlastností dítěte patří ke školní zralosti, školní připravenosti. Samozřejmě je důležité brát zřetel na individualitu každého dítěte, respektovat vývojová specifika dětí.

3.2 Metody práce v mateřské škole

Pro předškolní vzdělávání jsou vhodné: metody prožitkového a kooperačního učení hrou a činnostmi dětí. Ty jsou založeny na přímých zážitcích, které podporují jejich zvědavost, potřebu objevovat stále něco nové. Při novém poznávání získávat další nové zkušenosti a podporovat radost dítěte při učení.

Dalším druhem učení je učení situační, které navozuje určité situace z běžného života, které se odehrávají během dne v mateřské škole. Dítě z těchto praktických a srozumitelných ukázek, získává poznatky a dovednosti, které může v určitých situacích využít.

Dále sem patří spontánní sociální učení, které je založeno na přirozené nápodobě. Je důležité v průběhu dne v mateřské škole poskytovat dítěti pozitivní vzor chování a postojů, které dítě bude přejímat.

Při předškolním vzdělávání a výchově by měly být uplatňovány řízené a spontánní aktivity, a ty musí být vzájemně provázané. Měly by odpovídat možnostem a potřebám dítěte školního věku. (Kotátková, 2008)

4 Kurikulum

Kurikulum v předkladu z latinského jazyka, znamená „currere“ – běh, směr, pohyb po určité cestě k cíli.

V pedagogickém smyslu je můžeme pochopit jako pohyb, cestu, která doprovází vývoj dítěte. Záměrně naplánovaný směr, cesta, při které dítě podle svých možností a zájmů získává zkušenosti. Kurikulum zahrnuje v sobě podmínky, procesy, prostředky k dosažení cíle. (Opravilová, Gebhartová, s. 22, 2011)

4.1 Kurikulum z historického hlediska

Jako první kurikulum můžeme označit dílo Jana Ámose Komenského „Informatorium školy mateřské“, kde autor vychází z Pansofie, tzv. Vševědy, která v jeho době představovala ucelený systém lidského vědění. Hlavními principy vševědy byla souvislost a vztahy v přírodě a společnosti. Komenský spatřoval cíl v utváření člověka, rozvíjení lidské osobnosti, a ne ve vědomostech. Komenský se snažil o českou vzdělanost, vzdělání pro všechny bez rozdílu, s upřednostňováním českého jazyka.

Ucelený systém počátečního vzdělávání (psaní, čtení, počítání) předložil ve svém výchovném programu J. V. Sládek, a to v roce 1832 pro Opatrovnu na Hrádku.

Přelom 19. a 20. století probíhala reformní hnutí a do popředí vstupovaly různé alternativní směry předních evropských pedagogů. (Šmelová, 2008)

Mezi ty nejznámější jmenuji: Pomoz abych to dokázal od Marie Montessori a Waldorfskou pedagogiku Rudolfa Steinera.

4.2 Kurikulum v současnosti

Současná mateřská škola potřebuje kurikula, která budou odpovídat současným nárokům a podmínkám každodenního života. Hlavní přednosti kurikula by měla být otevřenost s možnostmi rozvíjet a dotvářet dětskou osobnost. Neformovat dítě určitým směrem, ale abychom u dítěte brali v potaz jeho individualitu. Kurikulum vyzvedává do popředí a akceptuje prostředí, ve kterém žijeme, společnost a kulturu, kterou jsme obklopani, etiku a estetické hodnoty. A neposlední řadě vyzvedává rodnou řeč.

Kurikulum může být chápáno jako:

- jako vzdělávací program
- jako obsahová náplň
- jako výsledek, kterého jsme dosáhli

Kurikulum hledá odpovědi na otázky: PROČ, V ČEM, JAK a KDY, CO?

Také jaké **podmínky** musíme vytvořit, abychom dosáhli cíle a jak budeme **kontrolovat**.

Kurikulum má také několik rovin:

- Zamýšlené (RVP PV)
 - Realizované (podle RPV PV)
 - Dosažené (výstupy)
- (Opravilová, Gebhartová, 2011)

V současnosti jsou rozšířené tyto alternativní směry v předškolním vzdělávání:

4.2.1 Zdravá MŠ

MŠ pro podporu zdraví, vznikla v 80. letech, vyhlásila jej Světová zdravotnická organizace (státní zdravotní ústav). Mezi hlavní myšlenky tohoto směru patří souvislosti mezi zdravím jednotlivce a fungováním světa. Zdraví je základní hodnota, která je ovlivněna naším životním stylem a nejlepší je začít již v mateřské škole. Je zde respektována osobnost dítěte, jeho duševní, sociální a tělesná pohoda.

Mateřské školy s tímto programem mají vzdělávací obsah zaměřený na respektování osobnost dítěte, zdravou výživu, dostatek pohybu, vhodný režim, respektování spontánní hry dítěte, podpora sebedůvěry, utváření pravidel života, komunikaci a důvěru s rodiči, směřuje k ochraně životního prostředí, zdraví a podporuje ekologii atd.

Na mateřskou školu s programem podpory zdraví navazují základní školy s podporou zdraví. (Kohlová, Průcha, 1996)

4.2.2 Začít spolu

„Step by step“, vznik 70. léta 20. století v USA. Tento program oslovil na 30 zemí po celém světě. Jde o program otevřený změnám, zohledňuje tradice každé jednotlivé země. Je založen na pedagogické teorii Piageta, Eriksona. Je založen na pedagogické teorii z podnětného, individualizovaného učení, je založen na interakci a zpětné vazbě.

Hlavním cílem tohoto programu je připravit člověka, dítě na 21. století. Snahou je vyvolání zájmů dětí o učení, tvořivost, umět řešit problémy, rozvíjet kritické myšlení. Důležité je respektovat dětskou individualitu a vlastní tempo jednotlivých dětí, vést děti k vzájemné spolupráci.

Mateřská škola s tímto programem je místem i pro rodiče, ti se mohou podílet na sestavování denních, týdenních plánů.

Tento program vyžaduje vnitřní uspořádání třídy do jednotlivých center aktivit, koutků (ateliér, kostky, dílna, manipulační hry a stolní hry, doprava, domácnost, knihovna, pokusy a objevy, školička – písmena a čísla, dramatický koutek-divadlo atd.). Třídy jsou zde věkově smíšené. Důležité je i uspořádání venkovního prostředí, prolézačky, houpačky, voda, pokusy a objevy atd.

V tomto typu mateřských škol musí učitelka promyšleně plánovat, připravovat si pomůcky k pestrým metodám a nabídce jednotlivých činností. V neposlední řadě se provádí diagnostika dítěte podle „oregonské metody“. V české republice se hlásí k tomuto programu přibližně 120 mateřských škol. (Gajdošová, Důjková, 2011)

5 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) je dokument, který vzniká na základě Rámcového vzdělávacího programu (dále jen RVP) a obecně platnými předpisy a normami. Vzdělávací program slouží jako návod, manuál jednotlivým mateřským školám při sestavování jejich vlastního ŠVP.

Školský vzdělávací program je také podle školského zákona, povinnou částí dokumentace mateřské školy. Jde o veřejný dokument, který je přístupný pro širokou veřejnost např. rodiče.

Za vytvoření ŠVP, odpovídá ředitelka, popřípadě vedoucí učitelka mateřské školy, při jeho sestavení může čerpat z mnoha programových a metodických zdrojů. Na vytváření ŠVP se také mohou spolupodílet ostatní pedagogičtí pracovníci dané školy.

Školní vzdělávací program má obsahovat tyto okruhy:

- identifikace o mateřské škole
- obecnou charakteristiku školy (název školy, zřizovatel školy, jméno ředitele)
- podmínky vzdělávání (vybavení, životospráva, psychosociální podmínky, organizace chodu atd.)
- organizace vzdělávání (uspořádání školy, tříd, kritéria pro přijímání atd.)
- charakteristiku vzdělávacího programu (představení ŠVP, jaké budou cíle vzdělávání, záměry, metody, formy práce atd.)
- vzdělávací obsah (vzdělávací nabídka, jednotlivé integrované bloky)
- evaluační systém (hodnocení, co se bude sledovat atd.)

Při tvorbě ŠVP je důležité plně respektovat Rámcový vzdělávací program. ŠVP slouží jako východisko pro jednotlivé učitelky při tvorbě Třídního vzdělávacího programu (dále jen TVP).

TVP je dokladem pedagogovi práce, v které plánuje a postupně dotváří svou práci. Samozřejmě je důležitá spolupráce pedagogů ve třídě mateřské školy.

Při vytváření jednotlivých ŠVP a TVP je možno využít různých vzdělávacích programů:

- program Začít spolu
- program Mateřská škola podporující zdraví
- program Waldorfské pedagogiky
- program Montessori pedagogiky atd.

www.msmt.cz. [online]. [cit. 2018-11-17]

6 Třídní vzdělávací program

Na vytvoření Třídního vzdělávacího programu (dále jen TVP) se podílejí a vypracovávají ho samotné třídní učitelky. Při tvorbě TVP vychází učitelky z Školního vzdělávacího programu (dále jen ŠVP) dané mateřské školy, který je vytvořen na základě dětských prožitků, fantazie, potřeb a zájmů na základě života dítěte, tak jak postupně plyne. Učitelky procují s integrovanými bloky (tematickými celky). Konkrétní naplňování obsahem je ponecháno na učitelkách a jejich TVP, vytvořených na základě stanovených Integrovaných tematických celků (dále jen ITC) s povinným využíváním obsahu ŠVP.

ŠVP dané mateřské školy:

- plní průřezově cíle všech vzdělávacích oblastí (dítě a jeho tělo, dítě a jeho psychika, dítě a ten druhý, dítě a svět, dítě a společnost)
- vytváří tematické části
- rozvíjí dílčí kompetence
- vede k dosahování očekávaných výstupů a konkrétních výstupů
- vyhýbá se rizikům

Integrované tematické celky, odpovídají přibližně dvouměsíčním cyklům, vzájemně se doplňují a jsou vzájemně prostupné. Propojují se i jednotlivé tematické části, které trvají zhruba jeden až dva týdny. Po ukončení ITC provádějí učitelky evaluaci.

Zásady tvoření TVP:

- volba podtémat, k hlavním tématům z ŠVP dané mateřské školy
- určení cílů, které chceme s dětmi o daném tématu
- zjištění zdrojů informací
- metody, délka trvání, organizace
- po ukončení zhodnocení učitelkou, dětmi

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2017

www.msmt.cz. [online]. [cit. 2018-11-17]

6.1 Třídní vzdělávací program – plán

TVP ukazuje možnost nejen jak obsahově zpracovat vzdělávací nabídku, ale i jak ji pojmout z formálního hlediska.

Obsahuje:

- roční plán akcí na daný školní rok
- charakteristiku třídy, dětí
- seznam dětí
- značky dětí
- zasedací pořádek
- spolupráci s rodiči
- myšlenkovou mapy na školní rok
- ITC, jejich integrované bloky a jejich hodnocení
- pololetní hodnocení třídy
- závěrečné hodnocení třídy

Roční plán školních akcí:

- pohádky pro nejmenší v mateřské škole a další kulturní akce
- divadelní představení v městském divadle
- návštěvy hvězdárny
- návštěvy solné jeskyně
- fotografování
- oslavy v mateřské škole: dýňové slavnosti, podzimní tvoření s rodiči, Mikuláš, Vánoční tvoření z rodiči a besídka, Čarodějnice, tvoření s tatínky ke Dni matek, Karneval, pasování školáků, školní výlet atd.
- dny otevřených dveří
- společné akce s rodiči, konzultace s rodiči
- společné akce se základní školou
- exkurze

6.2 Integrované tematické celky

Konkrétní naplňování obsahem jednotlivých ITC je ponecháno na učitelkách a jejich vlastních TVP.

Integrované celky nabízí příklady možných témat, která navzájem ne sebe navazují. Jednotlivé vzdělávací oblasti, okruhy činností, očekávané kompetence a rizika všech ITC jsou rozpracovány podrobně v obsahu ŠVP každé mateřské školy.

Vlastní příklad možností ITC:

1. **Je nám spolu dobře** – tento tematický celek je nabízen v době adaptace dítěte, tak v průběhu roku jako socializační součást výchovy. Seznámení se se třídou, kamarády a pravidly třídy.
2. **S kamarádem objevujeme** – do tohoto celku patří rozvoj kamarádských vztahů, společné objevování, zkoumání změn kolem sebe, v přírodě. Rozvíjení spontánních her, řízených činností.
3. **Zimní království** – tento celek probíhá již v době, kdy se děti adaptovaly na prostředí mateřské školy. Dochází zde k rozvoji hlubokých prožitků, přátelství, zimních svátků a radovánek.
4. **Copak je to nového** – v tomto celku podporujeme zvědavost dětí, vzájemnou spolupráci, získávání nových poznatků. Podporujeme zájem o okolní svět, učí chápat souvislosti, rozvíjí myšlení.
5. **Vítáme nový život** – učí děti chápat vztahy, vývoj, změnu. Co všechno děti obklopuje, vede je k pochopení, že i ono může pomoci ochraňovat sebe a své okolí, pečovat o sebe, o jiného, rostliny, zvířata, učí je, co prospívá, co škodí.
6. **Slunce hřeje, je nám skvěle** – vede k aktivnímu přístupu k prostředí. Vlastním pozorováním děti získávají zkušenosti, rozvíjí tvořivost, fantazii.

6.3 Integrovaný blok

V integrovaném bloku podporujeme zájem dětí o okolní svět, který je obklopuje, rozvíjí další myšlenkové operace, učí děti chápat souvislosti, vztahy a změnu všeho, co dítě obklopuje. Učí je pečovat a ochraňovat sebe i své okolí, rostliny, zvířata, co je prospěšné a co škodí. Dětem přináší základní povědomí o změně v průběhu času, a to u člověka, v přírodě živé i neživé.

Integrovaný blok vychází z integrovaného celků zpracovaných v ŠVP každé mateřské školy.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 ITC S kamarádem objevujeme...

Integrovaný blok

V integrovaném bloku: „S kamarádem objevujeme“, spolu všechno dokážeme, podpoří rozvoj kamarádských vztahů, společné objevování nových věcí, informací, zkoumání změn kolem něj, změn které přináší podzimní příroda, rozvíjíme další myšlenkové operace, učí děti chápat souvislosti, vztahy, vývoj a změnu všeho, co dítě obklopuje. Učí pečovat a ochraňovat i své okolí, rostliny, zvířata, co je prospěšné a co škodí. Dětem přináší základní povědomí o změně v průběhu času, a to u člověka, v přírodě živé i neživé. A v neposlední řadě rozvoj láskyplného a ohleduplného vztahu k přírodě, rozvíjení společné spontánní hry i řízené činnosti.

Dítěti přináší prožitky ze společné hry, řízené činnosti, kamarádské vazby a radost ze společné činnosti, postoje, hodnoty a informace o společnosti a přírodě.

Příklad možných témat: skončilo léto – začal podzim, společné prozkoumávání, co znamenají změny pro lidi, zvířata, ptáky, rostliny, společné zkoumání světa kolem nás, kouzlo barev, krása přírody, její rozmanitost, kdo potřebuje naší pomoc (zvířata, příroda, ale i kamarád...) dýňové slavnosti.

1. Co pan podzim přináší – dozrávání ovoce
2. Pomáháme na poli – zelenina, plodiny
3. Na podzimní procházce – stromy, keře
4. Kam poletí drak

Kapitola 7., udává jen obecné informace stanovených cílů a konkrétních výstupů, ve všech oblastech a v kapitole 8. je tematický celek zkonkretizován do nabídky jednotlivých činností.

Dílčí cíle zvolené a konkrétních pro tento tematický celek **Co pan podzim přináší?**

Dítě a jeho tělo

Zdravý vývoj, zdatnost

Dílčí cíl: rozvoj pohybových schopností a dovedností hrubé motoriky, zvyšování fyzické a psychické zdatnosti.

Konkrétní výstupy: běhat, skákat, udržovat rovnováhu, pohybovat se dynamicky po delší dobu (běh při hře 2 min. a více)

Hudebně pohybové činnosti

Dílčí cíl: naučit pohybu v rytmu, doprovodu pohybu zpěvem

Konkrétní výstupy: pohybovat se v rytmu – doprovázet pohyb zpěvem

Výživa

Dílčí cíl: samostatně se chovat při stolování

Konkrétní výstupy: nalít nápoj, požádat o přiměřenou porci

Sebeobsluha

Dílčí cíl: naučit zvládat hygienické a zdravotně preventivní návyky

Konkrétní výstupy: mýt a utírat si ruce

Jemná motorika

Dílčí cíl: rozvíjet jemnou motoriku, zvyšovat psychickou odolnost a vytrvalost

Konkrétní výstupy: zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami a materiály

Postoje, návyky a dovednosti

Dílčí cíl: rozvíjet všechny smysly

Konkrétní výstupy: koordinuje zrak a jemnou motoriku, rozlišuje jednotlivé zvuky, vůně, určuje hmatem vlastnosti předmětu a určuje chuťové vjemy.

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

Dílčí cíl: samostatně recitovat

Konkrétní výstupy: reprodukovat říkanky, písničky

Vnímání

Dílčí cíl: rozvíjet smyslové vnímání

Konkrétní výstupy: rozlišit zvuk

Poznávací schopnosti

Dílčí cíl: orientovat se v počtu

Konkrétní výstupy: rozumět a používat pojmy velikosti

Pozornost, soustředění, paměť

Dílčí cíl: zapamatovat si zvuky

Konkrétní výstupy: zapamatovat si zvuky, melodie

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

Dílčí cíl: radost z objevování

Konkrétní výstupy: mít radost z poznávání, nalézat nová řešení

Sebepojetí

Dílčí cíl: mít a hájit svůj názor

Konkrétní výstupy: odhadnout svůj názor, rozhodovat o sobě

Dítě a ten druhý

Vztahy k druhému

Dílčí cíl: hodnotit své chování i chování druhých

Konkrétní výstupy: odhadnout, na co stačí

Komunikace

Dílčí cíl: vytvářet schopnost spolupracovat

Konkrétní výstupy: uzavírat kompromisy

Dítě a společnost

Pravidla soužití

Dílčí cíl: znát dohodnutá a pochopená pravidla

Konkrétní výstupy: domlouvá se, vyjednává

Svět materiálních a duchovních hodnot

Dílčí cíl: rozvíjet samostatnost

Konkrétní výstupy: být psychicky odolný v nečekaných situacích

Kultura a umění

Dílčí cíl: umožnit samostatné umělecké vyjádření dětí

Konkrétní výstupy: vyjadřovat se prostřednictvím uměleckých činností

Dítě a svět

Okolní svět

Dílčí cíl: seznamovat se s přírodou a její rozmanitostí

Konkrétní výstupy: smysluplné a pro dítě přínosné poznatky o přírodě

Vliv člověka na životní prostředí

Dílčí cíl: chápat vzájemné vazby v konkrétním životní celku

Konkrétní výstupy: znát, co je škodlivé a nebezpečné, uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují

8 Náměty pro tematický celek

Tento celek je zaměřený na konkrétní námět, nápady a může sloužit jako inspirace pro samotnou práci s dětmi.

Co pan podzim přináší?

Ranní úkol pro rodiče

Při vstupu do třídy čeká děti a jejich rodiče ranní úkol k navození tématu na tento týden např.

- seřad'te jablka podle velikosti
- seřad'te jablko podle posloupnosti jeho růstu

1. den je zaměřený na plavecký výcvik v městském bazénu pod vedením lektorů plavání.

Náměty pro 2.–5. den: po příchodu do třídy děti mají možnost výběru volných aktivit nebo omalovánků a různých materiálů činností.

V ranním kruhu čeká děti přivítání a seznámení s tématem Co pan podzim přináší. Povídání, co vědí o podzimu, provedou změny v kalendáři přírody na tabuli. Co vše k podzimu patří, co se děje kolem nás, jaké znají druhy ovoce. Učitelka zapisuje informace od dětí na tabuli a také zapíše, co by se děti chtěly dozvědět. Toto téma je naučí si uvědomovat změny které se dějí v tomto ročním období, podzimním období a jejich využití pro člověka. Ke konci týdne provede učitelka kontrolu společně s dětmi, co si o tématu zapamatovaly a provedou společně evaluaci.

Hra na tělo:

Podzimní počasí: Kapky do dlaně

Pohybové hry:

Hra s padákem (rytmizace), děti se drží látkového padáku a chodí dokola v rytmu říkanky a plní úkoly. Všechny barvy dobře znám, na kterou si sednout mám, stoupnout, kleknout, dřepnout mám. Koulelo se koulelo červené jablíčko – jablko na padáku a děti říkají jméno svého kamaráda a jablko směřují pohybem padáku ke kamarádovi.

Písnička: Jaro, léto, podzim, zima

Básnička: Dodávka vozí ovoce,
Jablka, hrušky, co kdo chce.
Aby i přes dlouhou zimu,
Bylo dosti vitamínů,

Děti mají možnost si zahrát podle barevných not na klavír.

Prostředí třídy je uspořádáno do tzv. center aktivit, která jsou vybavena dostatkem vhodného materiálu k práci dětí. Nabídka činností v jednotlivých centrech aktivit (CA):

Ranní úkol pro rodiče: skládání posloupnosti podle velikosti jablka (příloha č. 1 a č. 2)

CA Knihovna:

- vyhledávání informací o podzimu
- vyhledávání pohádek spojených s počasím
- vyhledávání pohádek kde se objevuje ovoce
- vyhledávání jakéhokoliv obrázku, kde se objevuje ovoce

CA Pokusy:

- krájení ovoce na půl, zkoumání pod lupou, mikroskopem
- vážení ovoce, třídění podle váhy
- zkoumání tvaru, barvy ovoce
- pokusy s vodou, které ovoce se potopí a které plave
- vlastní ochutnávka ovoce

CA Pracovní koutek:

- práce s papírem, stříhání proužků papírů, lepení do kroužků – výroba trsu hroznového vína
- stříhání proužků papíru, lepení do tvaru ovoce, jablko, hruška
- práce s modelovací hmotou, modelování ovoce
- skládání a vystřihování z papíru – ovoce

CA Výtvarný koutek:

- práce s barvou, štětcem – opis nápisů (příloha č. 3 a 4)
- malování ovoce
- otisky půlkou jablka – kompot (příloha č. 16)

CA Manipulace:

- vyskládávání plastových vršků podle obrysu na koberci
- prošívání obrázků ovoce – jablko, hruška, víno, švestka apod. (příloha č. 9)

CA Dílna:

- korková podložka, vypichování hřebíky po linii – tvar ovoce (příloha č. 8)

CA Kuchyňka:

- příprava jablečného smootie, šťávy
- příprava štrůdlu
- příprava ovocných křížal

CA Školička:

- přiřazování počtu teček k číslu
- pracovní listy s tematikou ovoce
- sudoku
- posloupnost růstu jablka
- předmatematické představy – početní úkoly
- předčtenářské dovednosti
- vyhledávání písmen nápisů ovoce, navlékání na šňůru
- sluchová analýza – určování první hlásky, slabikování
- zrakové vnímání – hledej stejný tvar, třídění
- třídění do bedýnek ovoce a zeleniny
- pojmenovávání (příloha č. 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25)

Grafomotorika:

- uvolňovací cviky celé paže, ruky, zápěstí
- nácvik správného úchopu
- velký formát na tabuli (jablko, příloha č. 18)
- formát A4

CA Divadlo:

- Pohádka o dvanácti měsíčkách
- Pohádka o Sněhurce
- Stavba kulís z velkých kostek, využití dřevěné stavebnice, molitanových kostek
- Využití kostýmů

CA Společenské hry:

- velkoformátové puzzle s počasím
- krájení plastového ovoce, hry na sadaře, na trh a ovocem

Exkurze k tématu: návštěva ovocného sadu v blízkém okolí, moštárny.

9 Děti se speciálními vzdělávacími potřebami

V kapitole 9. uvádím kazuistiky dvou dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, z těchto kazuistik vycházím při práci s dětmi při své nabídce činností v tematickém celku: Co pan podzim přináší, ale nejen v něm. Je pro mě důležité poznat dítě po všech stránkách jeho osobnosti a být mu dobrý průvodce na cestě za poznáním, objevováním. Při práci s těmito dětmi není zapotřebí nějakých složitých postupů, ale stačí jen porozumění a v cílení se do dítěte, které je ve srovnání s ostatními znevýhodněné, ať už jakéhokoliv důvodu. Metody, principy a zásady, které při práci s dětmi používám, použiji i v případě dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, postupuji individuálně s ohledem na možnosti konkrétního dítěte.

9.1 Kazuistika č. 1

Jméno a příjmení: Filip xxxxx

Datum narození: šest let a čtyři měsíce

Bydliště: xxxxx

Škola: Mateřská škola

Charakteristika dítěte

Šestiletý chlapec (oslabení kognitivních funkcí) s odkladem školní docházky ve třetím stupni podpůrných opatření a s individuálním vzdělávacím plánem

Chlapec je věku šesti let a sedmi měsíců, čtvrtý školní rok v MŠ, s doporučením OŠD u kterého zaznamenám žádný posun ve vývoji.

Slabé stránky

žádný posun u kognitivních funkcí, problémy s orientací v čase, v prostoru. Stále nerozezná barvy, dokáže pojmenovat, ale nepřihradí správně. Má problémy se základními matematickými dovednostmi, jako určování počtu, množství. Problémy se sluchovou i zrakovou analýzou, slabou pamětí, pozorností a nesoustředěním se na jednotlivé činnosti. V řeči převládají dysgramatismy. Při oslovování učitelek stále používá tykání. Mezi slabé stránky chlapce patří také sebeobsluha pro oblékání, při jídle – příbor neumí používat, chuť k jídlu je kladná, nevybírání si.

Silné stránky

velmi bohatá fantazie, stále přetrvávající dobrá nálada, vždy je pozitivně naladěn. Je velmi tvořivý, co se týče přírodních materiálů, rád staví s kostek a stavebnic, rád si hraje na něco. Při pobytu na zahradě se dokáže sám zaměstnat a strhnou sebou i další děti, v tomto ohledu je velmi pracovitý a přináší mu to velkou radost. Při dramatických hrách dává přednost rolím dívek a princezen. Rád si zpívá, pokud nějaká písnička zaujme, zpívá pořád dokola, několik dní za sebou. V kolektivu dětí oblíben, hlavně u těch mladších, vrstevníci ho mezi sebou neberou.

Pro chlapce byl na začátku školního roku zpracován Pedagogický plán podpory a po jeho tříměsíčním zhodnocení byla doporučena matce návštěva pedagogické psychologické poradny. Spolupráce a komunikace s matkou je na velmi dobré úrovni.

Rodinná anamnéza

Chlapec vyrůstá v neúplné rodině, v péči matky. Svého otce navštěvuje převážně o prázdninách, otec žije v současnosti v Praze, chlapec má staršího bratra a sestru. S matkou má velmi pěkný vřelý vztah, na návštěvu k otci je vždy pozitivně naladěn a těší se, po návratu má spousty kladných zážitků a těší se na příště. Matka udává, že otec chlapce se léčí, se schizofrenií, obtíže této nemoci byly jedním z důvodů rozvodu manželství. Podle slov matky otec dodržuje léčebný plán a s lékaři spolupracuje.

Hrubá motorika

Po pohybové stránce je vývoj přiměřený, přiměřeně tělesně zdatný, spíše líný typ. Problém má v oblasti sebeobsluhy – oblékání. Hygienické návyky jsou v pořádku.

Jemná motorika

Práce s jemným materiálem chlapce nebaví a vyhýbá se jí. Chlapec je pravoruký. Rád stříhá, s nůžkami pracuje přiměřeně, úchop tužky je stále křečovitý a ruka není uvolněná. Grafomotorické činnosti chlapce baví, pokud jsou ve velkém formátu na tabuli, při změně formátu na klasický pracovní list, nemá z práce takovou radost a většinou samostatně, bez dohledu pracovní list nedokončí. Kresba chlapce zaostává za průměrem, své obrázky dovede pojmenovat, ale neodpovídají věku. Tato činnost ho moc nebaví. Má raději práci s barvami, ale i tady zaostává, nemaluje, ale rád „natírá“. Má rád práci s modelínou.

Řeč

U řečového projevu je artikulace hlásek bez větších problémů, ale v řeči převládají dysgramatismy, převládají chyby ve skloňování slov, časování. Chlapec stále nechápe,

že je chlapec. Problémy zaznamenávám i s větnou skladbou. Jeho objem aktivní i pasivní slovní zásoby je na nízké průměrné úrovni. Ale rád komunikuje, vyhledává možnosti komunikace jak s učitelkami, dětmi – vrstevníky ve třídě, tak dětmi mladšími což se mu daří více. Používá slovesa převážně v infinitivu a má velký problém s určováním času. Bylo doporučeno zahájení logopedické péče a zahájena byla 3/2017. Pro školní rok 2017/2018 návštěvy logopeda probíhají pravidelně jednou týdně.

Pozornost

Neudrží pozornost po delší dobu, u zadaných úkolu pouze pár minut max. 2 minuty. Nedokáže se soustředit na delší časový úsek a dokončit zadanou práci – pracovní list. Stačí malý podnět z okolí a chlapec se už nedokáže soustředit a zadaný úkol dokončit.

Myšlení

Chlapec přemýšlí převážně v rovině konkrétní situace v přítomném čase, má problém s rozpoznáváním vztahů mezi určitými předměty, nacházení vztahů mezi nimi, je bez vlastního úsudku. Při řešení problémů má pasivní přístup, je rád když kamarád vyřeší úkol za něj. Úkoly kde, používáme algoritmus vůbec nerozumí, nerozumí ani posloupnosti. Má problém s orientací v čase, časové posloupnosti.

Paměť

Má velké problémy s pamětí. Pevně s pamětí krátkodobou při plnění pracovních listů, na druhé straně si dokáže si pamatovat vůni paní učitelky i text písničky, básničky, ale pouze pokud se mu líbí. U paměti dlouhodobé si dokáže, vybavovat co prožil a dělal.

Chování

Chlapec umí pozdravit, poděkovat, říct si o pomoc, sdělovat své zážitky. Po stránce emocí je pozitivní, s dobrou náladou má radost i z maličkostí, v obličejovém výrazu se tyto kladné emoce projevují.

Z negativních emocí, chlapec je velmi odolný, nepozorují u něj hněv, zlost ani strach. Jakoby, byl k těmto emocím netečný.

Současný stav a problémy dítěte

Vše, co je popsáno výše odpovídá skutečnosti a realitě. Po doporučené návštěvě PPP 12/2018.

Byl mu doporučen odklad školní docházky o jeden rok. Chlapec byl zařazen do podpůrných opatření druhého stupně s IVP. Na konci školního roku 2018 jsem vyhodnotila práci s chlapce

s IVP a konzultovala s PPP. Při opětovném vyšetření 6/2018 byl chlapec pro školní rok 2018/2019 zařazen do třetího stupně podpůrných opatření s IVP.

Součástí zprávy z PPP bylo i doporučení finančního příspěvku na nákup pracovních listů na podporu oslabených funkcí.

Matka dostala z PPP, doporučení, jak s chlapcem pracovat, pokračovat s logopedickou intervencí.

Přístup ve výchovně vzdělávacím procesu

Při každodenní práci s chlapcem v mateřské škole, vycházet z našeho Školního vzdělávacího programu na Třídního vzdělávacího programu, vše přizpůsobovat možnostem chlapce. Vést chlapce k samostatnosti, podpora v sebeobslužných každodenních činnostech, podporovat osvojování základních pojmů. Posilovat zrakové, sluchové vnímání, paměť. Rozvíjet grafomotorické dovednosti, správný uchop tužky a uvolnění ruky. Rozvíjet slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti.

Při výuce v MŠ používat metody názornosti, příkladu, ukázky, demonstrační metody, aktivizační metodu, princip přiměřenosti, posloupnosti apod.

Při úkolové zátěži, při řízené činnosti střídát zátěž a méně náročnou činnost. Co možná nejvíce, pokud to situace ve třídě dovolí pracovat s chlapcem individuálně.

U zadaných úkolů postupovat od jednodušších úkolů, dle chlapcovi úrovně, aby si dobře zafixoval, upevnil získané vědomosti a dovednosti, postupně přecházet na úkoly těžší (pokud to bude možné). Při hodnocení žáka používat pozitivní hodnocení, oceňování snahy a motivovat při úspěchu a hlavně při nezdaru. Důležitá je zpětná vazba. Jeho pracovní listy zakládat do složky a písemně zdokumentovat postup při práci s chlapcem.

Snažit se o co nejlepší každodenní komunikaci s matkou chlapce, předávat složku s úkoly pro domácí procvičování, aby došlo k ukotvení probraných vědomostí. Posilovat volní vlastnosti chlapce. Matku, povzbuzovat, při výchově, vzdělávání a domácí přípravě chlapce.

Závěr

Chlapci byl doporučen odklad školní docházky, sestavila jsem pro něj IVP (příloha č.), podle kterého sním, pracujeme a respektujeme. Pro školní rok 2018/2019 byl IVP přepracován. Pracujeme také podle doporučení PPP. Naše MŠ, pracuje formou činnostního učení, kde děti mají právo výběru činností podle svého rozhodnutí. Nabídka témat a pracovních činností v jednotlivých pracovních koutcích je velmi zajímavá. Děti učíme vybrat si z nabídky a svou

práci dokončit. Hlavním úkolem pro nás učitelky, jsme dvě ve třídě, je u chlapce individuální přístup. Směřovat k samostatnosti, posilovat úkolovou zralost, rozvíjet grafomotorické dovednosti a kresbu, dbát na správné uvolňování ruky – správný úchop. Posilovat paměť. Rozvíjet sluchové i zrakové vnímání, rozvíjet řeč, slovní zásobu, prostorovou představivost, matematické představy, posilovat soustředění při zátěži, při plnění úkolů pracovat od jednoduššího, po ukotvení a zafixování v paměti přecházet postupně na úkoly složitější, podle aktuálních možností chlapce. (kresba postavy příloha č. 26)

9.1.1 Individuální vzdělávací plán (IVP)

Jméno a příjmení žáka	Filip xxxx
Datum narození	27. 11. 2012
Bydliště	xxxx
Škola	MŠ xxxx
Ročník	Chlapec třetí rok v MŠ

ŠPZ, které vydalo doporučení pro IVP	Pedagogicko psychologická poradna
Kontaktní pracovník	xxxxx
ŠPZ, zdravotnická a jiná zařízení, která se podílejí na péči o žáka	Ne

Rozhodnutí o povolení vzdělávání žáka podle IVP ze dne: 3. 9. 2018
Zdůvodnění: Odeslán k odbornému vyšetření do PPP s podezřením na celkové opoždění vývoje. (Tento stav přetrvává). Ve zprávě z PPP – přiměřené rozumové schopnosti, nezralost k zahájení školní docházky, doporučen odklad školní docházky.

Priority vzdělávání žáka a dalšího rozvoje žáka (cíle IVP)	Vést chlapce k samostatnosti. Podpora osvojování základních pojmů. Posilovat zrakové, sluchové vnímání, paměť. Rozvíjet grafomotorické dovednosti. Rozvíjet slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti.
Předměty, jejichž výuka je realizovaná podle IVP	Předškolní vzdělávání

Podpůrná opatření	(specifikace podpůrných opatření)
Metody výuky (pedagogické postupy)	Při výuce v MŠ používat metody názornosti, příkladu, ukázky, demonstrační metody, aktivizační metody, principy přiměřenosti, poslušnosti apod.
Úprava obsahu vzdělávání	Vycházet ze ŠVP, TVP vše přizpůsobit, vše přizpůsobovat možnostem chlapce.
Potřebné navýšení finančních prostředků	Ano, na zakoupení pracovních sešitů např. od J. Bednářové
Úprava vzdělávání	Zaměření se na rozvoj oslabených a nevyzrálých schopností a dovedností, při řízené činnosti střídát zátěž a méně náročnou činnost.
Organizace výuky	Organizovat výuku chlapce v MŠ podle IVP. Dle možností třídy co nejčastěji pracovat s chlapcem individuálně. Zadané úkoly přizpůsobovat možnostem chlapce.
Způsob zadávání a plnění úkolů	Postupovat od jednodušších úkolů, dle úrovně chlapce, aby došlo k zafixování a upevnění získaných dovedností, postupně přecházet na úkoly obtížnější (pokud to bude možné)
Způsob ověřování vědomostí a dovedností	Zpětná vazba
Hodnocení žáka	Pozitivní hodnocení, oceňování snahy, motivační hodnocení.
Pomůcky a učební materiály	Využívat doporučené a zakoupené materiály – pracovní sešity, listy od J. Bednářové, Kuliferda apod.
Podpůrná opatření jiného druhu	V rámci předškolního vzdělávání v MŠ – ne

Personální zajištění (asistent pedagoga apod.)	Ne
Další subjekty, které se podílejí na vzdělávání žáka	Ne
Spolupráce se zákonými zástupci žáka	Ano, každodenní kontakt s matkou chlapce. Koordinace mezi učitelkami a matkou při pravidelném domácím procvičování pracovních listů. Rozvíjet grafomotorické dovednosti a kresbu, dbát na správný úchop tužky, uvolnění ruky (používat větší formát papíru, kresba na tabuli. Rozvíjet sluchové vnímání (určování počtu slabik ve slově, na jakou hlásku začíná slovo apod.), procvičování zrakového vnímání a prostorové orientace) kostky, puzzle, pexeso apod.), rozvíjet slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti chlapce – nabízet dětské knížky, časopisy, společné čtení pohádek, příběhů a následné povídání. Podpora základních pojmů – vnímání času a prostoru. Nutné vést chlapce k větší samostatnosti v sebeobsluze. Matce bylo z PPP, doporučeno kontaktovat logopeda a zahájit nápravu řeči.
Třídní učitelky	Hana Leitnerová xxxxx
Zákonný zástupce žáka	xxxxx

V Prostějově 14. 2. 2019

IVP zpracovala podle doporučení PPP Hana Leitnerová

IVP – byl vyhotoven podle formulářů na stránkách MŠMT, ale upraven pro potřeby předškolního vzdělávání. www.msmt.cz a www.rpv.cz. [online]. [cit. 2019-2-2]

9.2 Kazuistika č. 2

Jméno a příjmení: Justýna xxxx

Datum narození: 15. 8. 2013

Bydliště: xxxx

Škola: Mateřská škola

Charakteristika dítěte

Pětiletá dívka s psychickými problémy ve druhého stupně podpůrných opatření

Dívka je ve věku pěti let a pěti měsíců, druhý školní rok v MŠ, s psychickými a adaptačními problémy. Podle zprávy z PPP, kterou jsem obdržel při nástupu dívky do MŠ, nejde o běžné adaptační potíže.

Od raného věku dívka v péči odborníků, nutná rehabilitace Vojtovou metodou, je v evidenci gastroenterologie pro dlouhodobé problémy s vyprazdňováním, v evidenci očního oddělení (měla nosit brýle, které odmítala, má dioptrie 1.5 na každém oku), v evidenci pedopsychiatrie, také vyšetřena klinickým psychologem. Dle klinického psychologa neadekvátní reakce na cizí prostředí, strach z cizích osob, lékařů. Standartními metodami nevyšetřitelná. Určena výrazná úzkostná porucha sociálně podmíněná s projevy impulzivity, projevy enurézy, enkoprézy, vybíravosti v jídle. Nutné podávání medikace.

Slabé stránky – z důvodu špatného psychického stavu, přetrvávají adaptační potíže.

Silné stránky – velmi hodná dívka, tichá, s trpělivostí u nabízených činností.

Rodinná anamnéza

Dívka vyrůstá v neúplné rodině v péči matky spolu se dvěma staršími sestrami. S otcem se pravidelně vídá. S matkou má velmi pěkný vztah, taktéž ke starším sestrám.

Hrubá motorika

Po pohybové stránce je velmi špatná obratnost dolních končetin, při nástupu do MŠ, neuměla chodit ve věku čtyř let a dvou měsíců chodit do schodů, pravidelně střídát nohy, chodila s přísunem jedné nohy k druhé. Velká nejistota při zdolávání překážek, možný důsledek nenošení brýlí. Hygienické návyky v pořádku, taktéž sebeobsluha, jen velmi pomalé tempo u těchto činností.

Jemná motorika

Práce s jemným materiálem jí baví. Dívka je pravoruká. Úchop tužky je křečovitý a ruka není uvolněná. Grafomotorické činnosti jí spíš nebaví, ani na velkém formátu na tabuli, ani na klasický pracovní list. Kresba dívky je přiměřená věku, svůj obrázek dovede pojmenovat. Tato činnost jí moc nebaví, práci s barvami jí nebaví, štítí se, nemaluje ráda, taktéž nemá ráda práci s modelínou. Její silnou stránkou je velká výdrž u různých mozaiek, puzzlí apod.

Řeč

Řečový projev odpovídá věku, logopedické vady na fyziologicky přiměřené. K logopedickému screeningu v MŠ pro její nepřítomnost nedošlo. Řeč je velmi tichá, komunikaci s vrstevníky nevyhledává, spíše vyhledává komunikaci s malými dětmi.

Pozornost

Pozornost velmi dobrá, pokud jí zadaný úkol zaujme vydrží u něj po delší dobu, ale vyžaduje, až vynucuje přítomnost učitelky. Není průbojná a zadané úkoly si nedokáže vybrat, čeká až co na ní zbyde.

Myšlení a paměť

odpovídá věku.

Chování

Při příchodu do šatny, dělá občas matce hysterické scény. Nepozdraví, nepožádá o pomoc. Jen si vyžaduje ujištění, že jde domů hned po obědě. Chce vše sama, tedy co se týká sebeobsluhy, velmi lpí na svých rituálech. Po stránce emocí je velmi úzkostná, plačtivá, velmi umíněná, tvrdohlavá, pozorují u ní hněv a zlost. Vyhovuje jí spíše řízené činnosti, než volná hra, to neví co si počít, je nutné jí zabavit a nasměrovat na vhodnou činnost v té určité chvíli. Upíná se na dítě, které jí nabídne pomoc, pozornost ale nedokáže pochopit, že kamarád si dokáže hrát i s jinými kamarády, a následuje hysterická scéna. Má také špatné stravovací návyky, respektive nechutenství.

Přístup ve výchovně vzdělávacím procesu

Dívce je dopřáván dostatek času k adaptaci, nespěchat, otužovat velmi pomalu, dle doporučení odborníků z PPP a pokynů klinického psychologa.

Při každodenní práci s dívkou v mateřské škole, motivovat ihned po příchodu do třídy, motivovat k nošení brýlí, které stále odmítá (vymýšlí si, že jí bolí hlava, matka vždy ustoupí) postupem času se povedlo přesvědčit ji, že brýle jsou pro ni velmi důležité. Při práci vycházet z našeho Školního vzdělávacího programu a Třídního vzdělávacího programu, velmi pozvolna vše přizpůsobovat možnostem dívky. Vést k samostatnosti. Posilovat zrakové, sluchové vnímání. Rozvíjet grafomotorické dovednosti, správný úchop tužky a uvolnění ruky. Podporovat vyjadřování schopnosti. Utužovat kamarádské vztahy s vrstevníky. Co možná nejvíce, podporovat kolektivní práci dívky mezi ostatními dětmi.

Při hodnocení dívky používat pozitivní hodnocení, oceňování snahy a motivovat při neúspěchu. Snažit se o co nejlepší každodenní komunikaci s matkou dívky, povzbuzovat matku k důslednosti nošení brýlí a utužování dívky v kolektivu dětí mimo mateřskou školu.

Závěr

Pro dívku sem vypracovala pro školní rok 2018/2019 Pedagogický plán podpory, podle kterého v mateřské škole pracujeme. Pracujeme také podle doporučení PPP. Naše třída pracuje formou činnostního učení, kde děti mají právo výběru činností podle svého rozhodnutí. Nabídka témat a pracovních činností v jednotlivých centrech aktivit je velmi pestrá a zajímavá. Děti učíme vybrat si z nabídky a svou činnost dokončit.

Co nejvíce přizpůsobit pobyt v MŠ individuálnímu přístupu, dle možností dívky. Podporovat v nošení brýlí. Vést ji k samostatnosti, posilovat úkolovou zralost, rozvíjet hrubou a jemnou motoriku, grafomotorické dovednosti, povzbuzovat jí při kresbě, dbát na správný úchop a uvolnění ruky. Rozvíjet zrakové a sluchové vnímání.

A to s trpělivostí a s láskou, pozitivní motivací, oceňování silných stránek a kladným hodnocením, podporovat její sebevědomí a začlenění v kolektivu dětí. Velkým problémem první rok dívky v MŠ, byla velká nemocnost, a s tím problémy s adaptací, nemocnost dívky se v průběhu druhého roku dívky v MŠ, postupně se minimalizovala. Je nutná i pozitivní podpora matky. Dívku začala vodit do MŠ její starší sestra, žákyně sousední ZŠ, což se projevilo velmi pozitivně pro všechny strany, dívka si sestře nedovolí dělat hysterické výstupy, při vstupu do třídy se jen neustále ujišťuje se, zda půjde po obědě domů. Také se povedlo přesvědčit matku, aby dávala dívku do zájmových kroužků nabízených naší MŠ. Dívka pravidelně dochází do kroužku jógy, zde shledávám velký posun. Během začátku nového roku 2019, doporučit matce objednání do PPP z důvodu doporučeného odkladu školní

docházky a nutné navýšení podpůrných opatření a sestavení IVP. Aby následný přestup do základního vzdělání pro dívku co nejméně traumatizující. (kresba postavy příloha č. 27)

9.2.1 Pedagogický plán podpory (PLPP)

Jméno a příjmení	Justýna xxxx
Škola	Mateřská škola
Ročník	Druhý rok v MŠ
Důvod k přistoupení sestavení PLPP	Přetrvávající psychické obtíže
Datum vyhotovení	5. 2. 2019
Vyhodnocení PLPP plánováno ke dni	květen 2019

I. Charakteristika dítěte a jeho obtíží

Dívka s psychickými a adaptačními potížemi, podle zprávy z PPP, nejde o běžné adaptační potíže. Neadekvátní reakce na cizí prostředí, cizí osoby. Určená výrazná úzkostná porucha. Dívka je medikovaná. V péči dětského psychiatra, klinického logopeda, neurologa.

II. Stanovení cílů PLPP (cíle rozvoje žáka)

Chci dosáhnout přirozené adaptace, překonání strachu z prostředí MŠ a třídy, rozvoj kamarádských vztahů, prosociálních postojů apod.

III. Podpůrná opatření ve škole

a) Metody výuky

Předcházet stresovým situacím, akceptovat její rituály, vysvětlení toho, co se děje a bude dít. Pomáhat s orientací v prostředí MŠ třídy. Trpělivost, nespěchat, předcházet vyděšenosti. Pomalé zapojení dívky do kolektivu třídy a denních činností.

b) Organizace výuky

Co možná v nejvyšší míře individuální přístup

c) Hodnocení dítěte

Pozitivní motivace, pochvala i za neúspěch, vyzdvížení kladných vlastností apod.

d) Pomůcky dle aktuální nabídky činností, přizpůsobovat nabídku dívčině zájmu.

e) Požadavky na organizaci práce učitele
Vytvoření co možná nejvíce vstřícného prostředí, tolerance, trpělivost, ze stran všech zúčastněných. Včasný popis situací, které nastanou.

IV. Podpůrná opatření v rámci domácí přípravy
Pravidelná denní konzultace s matkou, i dalšími odborníky. Dívka má pomalé pracovní tempo, zadávání dodělání pracovních listů v domácím prostředí a následná kontrola v MŠ učitelkou.

V. Podpůrná opatření jiného druhu
Respektovat zdravotní a psychický stav dívky, pozvolna zapojovat do kolektivu třídy. Rozvíjet kamarádské vztahy mezi vrstevníky.

VI. Vyhodnocení účinnosti PLPP Dne: 31. 5. 2019
V rámci mateřské školy postačí PLPP, dívka v březnu 2019 podstoupí vyšetření v PPP z důvodu odkladu školní docházky, pak postupovat dle doporučení PPP. Kontrolní vyšetření v PPP, těsně přes nástupe do ZŠ, zohlednění obtíží i pro vstup do 1. třídy ZŠ.

Doporučení k odbornému vyšetření	Ano kontrolní vyšetření v PPP, u odborných lékařů – dětská psychiatrie, neurologie, oční lékař.

Role	Jméno příjmení	Podpis datum
Třídní učitel	Hana Leitnerová	5. 2. 2019
Vedoucí pedagogický pracovník	xxx	
Zákonný zástupce	xxx	

PLPP – byl vyhotoven podle formulářů na stránkách MŠMT, ale upraven pro potřeby předškolního vzdělávání. www.msmt a www.rpv.cz. [online]. [cit. 2019-2-2]

Závěr

Cílem mé práce bylo vypracování Třídního vzdělávacího programu a vypracování námětu pro jedno téma v týdenním vzdělávacím programu.

Teoretická část je členěna do jednotlivých kapitol, ve kterých se věnuji dítěti předškolního věku a změnám, které toto období přináší pro dítě.

V další kapitole se věnuji současnosti a změnám, které nastaly po roce 1989 v předškolním vzdělávání. Přibližuji pohled na důležité dokumenty, podle kterých jednotlivé školy připravují své vlastní Školní vzdělávací programy a následně Třídní vzdělávací programy, také na inkluzi, integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do běžné mateřské školy.

V praktické části se věnuji tématu své práce, a to tvorbě třídního vzdělávacího programu, integrovaným tematickým celkům. Více jsem rozpracovala jeden tematický celek. V integrovaném bloku jsem si zadala dílčí cíle a konkrétní výstupy. Také nabízím možnosti námětu činností potřebných pro dané téma, které předkládám v přílohách. Vypracovala jsem pedagogický plán podpory, individuální vzdělávací plán pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich kazuistiku.

Myslím, že se mi podařilo splnit cíl, který jsem si zadala. Získala jsem spoustu nových informací, za kterých budu při své pedagogické činnosti čerpat.

Předškolní věk je pro děti jednou z nejvýznamnějších kapitol jejich života, kdy máme na děti ještě velký vliv, a to co jim nabídneme, nejen my pedagogové, ale také rodiče si ponесou po celý život.

Ukončila bych svou práci slovy Roberta Fulghuma:

„Všechno, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce“

Seznam použité literatury

BEDNÁŘOVÁ, J. a ŠMARDOVÁ, V. 2011. *Diagnostika dítěte předškolního věku*. Dotisk 1. vyd. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-1829-0.

FULGHUM, R. 1996. *Všechno, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce*. Praha: Argo. ISBN 80-7203-028-0

GARDOŠOVÁ, J. a DUJKOVÁ, L. 2011. *Začít spolu*. 2. vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0106-9

KOHLOVÁ, M. A. a PRŮCHA, J. 2011. *Alternativní školy*. 2. vydání. Praha: Portál. ISBN 80-7178-072-3.

KOŤÁTKOVÁ, S. 2008. *Dítě a mateřská škola*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-247-1568-1

KUTÁLKOVÁ, D. 2005. *Jak připravit dítě do 1. třídy*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 80-247-1040-4

Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy (2005). Praha: Výzkumný ústav pedagogický.

MLČÁKOVÁ, R. 2009 *Grafomotorika a počáteční psaní*. 1. vydání. Praha: Grada. ISBN 987-80-247-2630-4.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice – Bílá kniha (2001). Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

OPRAVILOVÁ, E. a GEBHARTOVÁ, V. 2011. *Rok v mateřské škole*. 2. vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-703-9

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. 2013. *Pedagogický slovník*. 7. vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-2620-403-9

ŘÍČAN, P. 1990. *Cesta životem*. 4. vydání. Praha: Panorama. ISBN 80-247-1049-8.

ŠMELOVÁ, E. 2004. *Mateřská škola: Teorie a praxe 1*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 80-244-0945-8.

ŠMELOVÁ, E. 2008. *Ohlédnutí do historie předškolní výchovy*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-2239-8

TRPÍŠOVSKÁ, D. a VACÍNOVÁ, M. 2006. *Ontogenetická psychologie*. 1. vydání. Ústí nad Labem: UJEP Ústí nad Labem. ISBN 80-7044-792-3

VÁGNEROVÁ, M. 2008. *Vývojová psychologie 1.: Dětství a dospívání*. Dotisk 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80246-0956-0

ZELINKOVÁ, O. 2008. *Pomoz mi, abych to dokázal*. 1. vydání. Praha: Portál. ISBN 80-7178-071-5.

Internetové zdroje

www.msmt.cz

www.rpv.cz

www.nuv.cz

www.wikipedie.cz

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky* [online] [cit. 10-20-2018].

Dostupné na: <<http://aplikace.msmt.cz/>>

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. [online] [cit. 2018-10-20].

Dostupné na: <<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska>>

Dokumenty dostupné na <https://rvp.cz/informace/dokumenty-rpv/rvp-pv> [online] [cit. 2019-2-2].

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Úkol pro rodiče
- Příloha č. 2 Úkol pro rodiče
- Příloha č. 3 CA výtvarný koutek
- Příloha č. 4 CA výtvarný koutek
- Příloha č. 5 CA Školička
- Příloha č. 6 CA Školička
- Příloha č. 7 CA Školička
- Příloha č. 8 CA Dílna
- Příloha č. 9 CA Manipulace
- Příloha č. 10 CA Školička
- Příloha č. 11 CA Školička
- Příloha č. 12 CA Školička
- Příloha č. 13 CA Školička
- Příloha č. 14 CA Školička
- Příloha č. 15 CA Školička
- Příloha č. 16 CA výtvarný koutek
- Příloha č. 17 CA Školička
- Příloha č. 18 Grafomotorika
- Příloha č. 19 CA Školička
- Příloha č. 20 CA Školička
- Příloha č. 21 CA Školička
- Příloha č. 22 CA Školička
- Příloha č. 23 CA Školička
- Příloha č. 24 CA Školička
- Příloha č. 25 CA Školička
- Příloha č. 26 Kresba postavy – chlapce
- Příloha č. 27 Kresba postavy – dívky

Anotace

Jméno a příjmení:	Hana Leitnerová
Katedra:	Ústav speciálně pedagogických studií
Vedoucí práce:	Doc. Mgr. Dita Finková Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Třídní vzdělávací program v MŠ
Název práce v angličtině:	Class education program in kindergartens
Anotace práce:	Bakalářská práce pojednává o tvorbě Třídního vzdělávacího programu. V teoretické části se věnuje předškolnímu věku, předškolnímu vzdělávání, mateřské škole a dokumentům potřebných pro předškolní vzdělávání. Praktická část je zaměřena na vlastní tvorbu Třídního vzdělávacího programu, integrovaných tematických celků. Věnuje dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, kazuistice, zpracování Individuálního vzdělávacího plánu a Plánu pedagogické podpory.
Klíčová slova:	Předškolní věk, předškolní vzdělávání, mateřská škola, Rámcový vzdělávací program, Třídní vzdělávací program, Integrované tematické celky, speciální vzdělávací potřeby, kazuistika, Individuální vzdělávací plán, plán pedagogické podpory.
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with the creation of Classroom Educational Program. In the theoretical part, it deals with pre-school age, preschool education, kindergarten and documents needed for pre-school education. The practical part is focused on the creation of the Classroom Educational Program, integrated thematic units. It is dedicated to children with special educational needs, case study, elaboration of the Individual Educational Plan and Plan of Pedagogical Support
Klíčová slova v angličtině:	Pre-school age, preschool education, kindergarten, Global education program, Classroom education program, Integrated thematic units, special educational needs, case study, Individual educational plan, pedagogical support plan.
Přílohy vázané v práci:	27
Rozsah práce:	56
Jazyk práce:	Český jazyk

Přílohy

Příloha č. 1 Úkol pro rodiče

Příloha č. 2 Úkol pro rodiče

Příloha č. 3 CA výtvarný koutek

Příloha č. 4 CA výtvarný koutek

Příloha č. 5 CA Školička

Příloha č. 6 CA Školička

Příloha č. 7 CA Školička

Příloha č. 8 CA Dílna

Příloha č. 9 CA Manipulace

Příloha č. 10 CA Školička

Příloha č. 11 CA Školička

Příloha č. 12 CA Školička

Příloha č. 13 CA Školička

Příloha č. 14 CA Školička

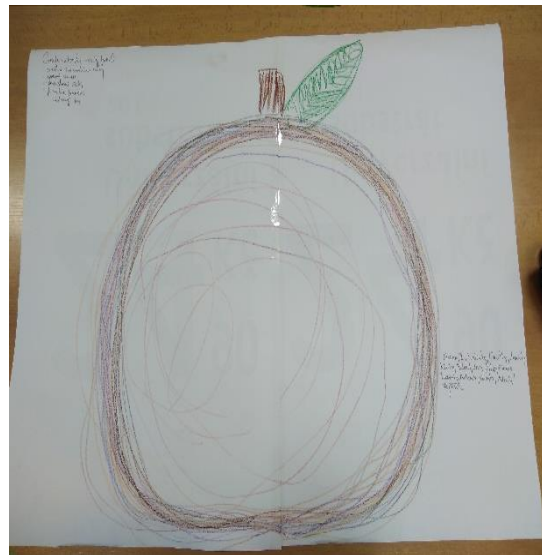
Příloha č. 15 CA Školička

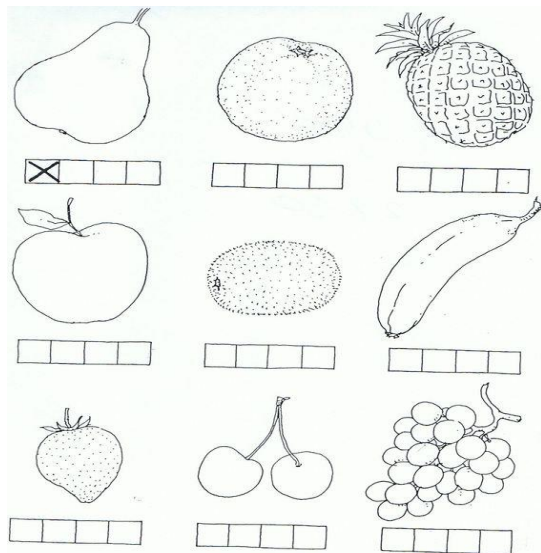
Příloha č. 16 CA výtvarný koutek

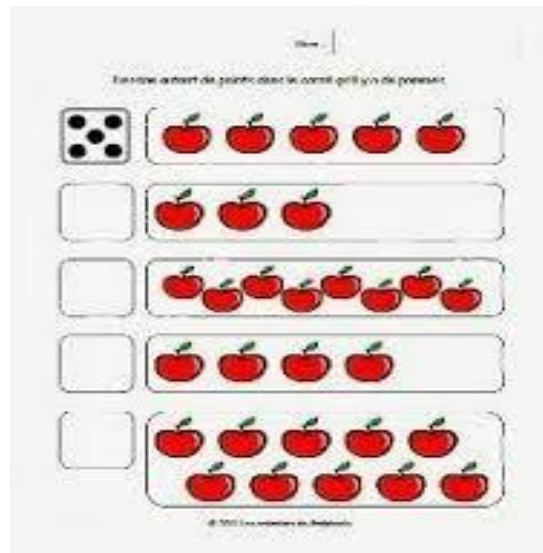
Příloha č. 17 CA Školička

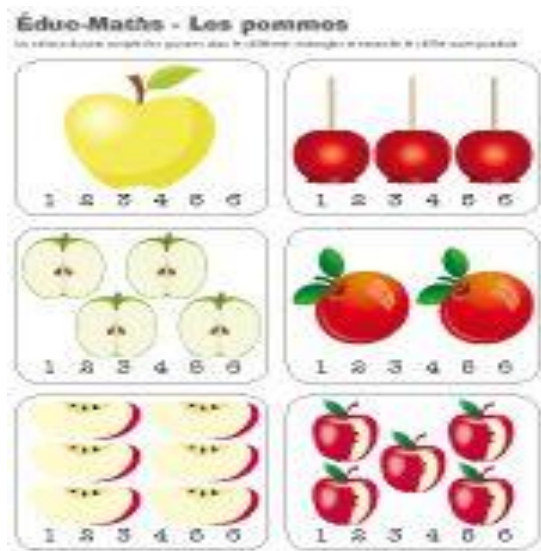
Příloha č. 18 Grafomotorika

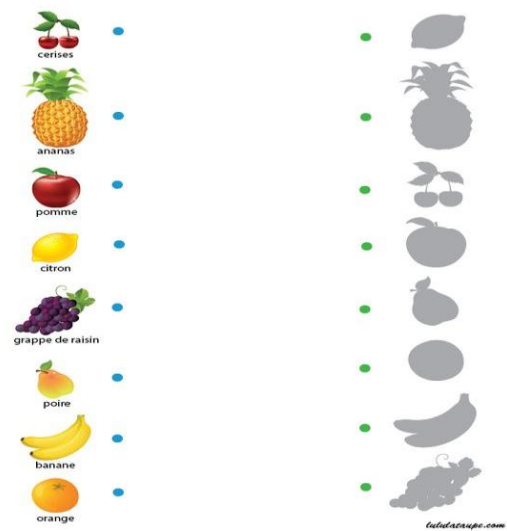
Příloha č. 19 CA Školička

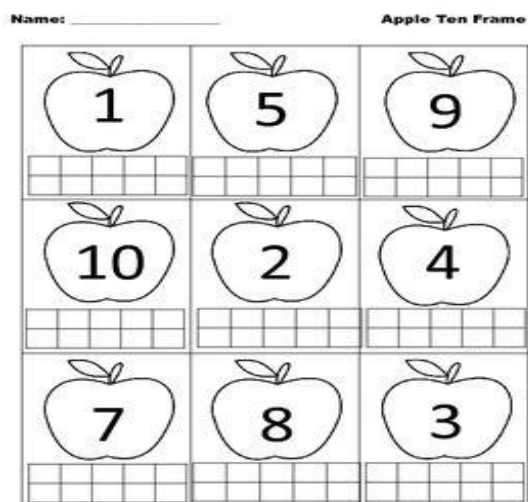
Příloha č. 20 CA Školička

Příloha č. 21 CA Školička

Příloha č. 22 CA Školička

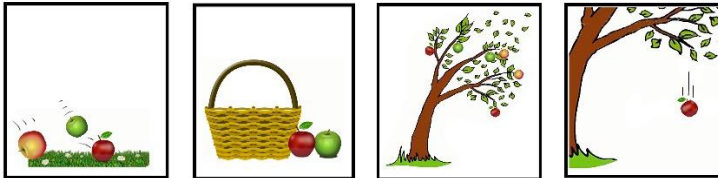

Příloha č. 23 CA Školička

Prénom : _____

Range les illustrations dans l'ordre de la poésie.

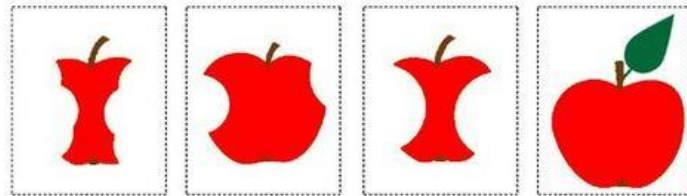
1	2	3	4

Příloha č. 24 CA Školička

L'histoire de la pomme rouge

Příloha č. 25 CA Školička

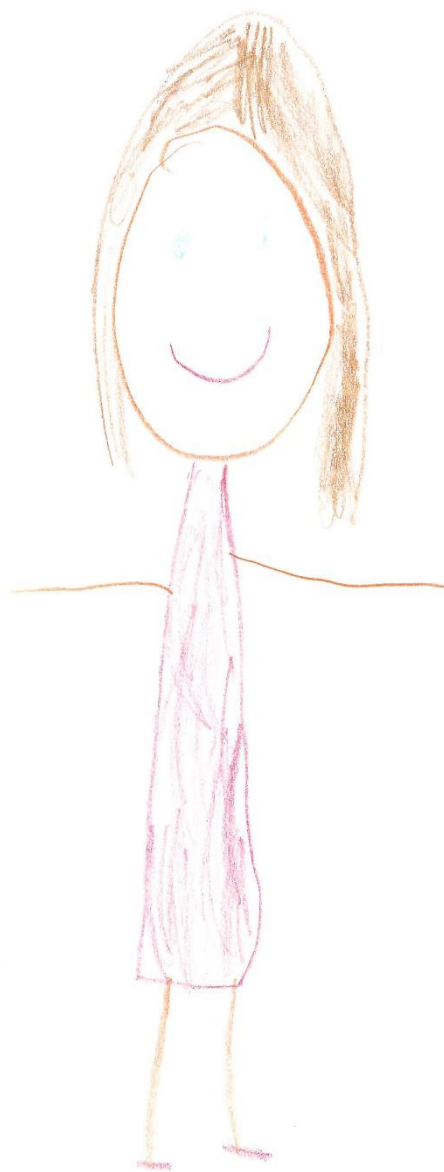
CHLAPEČ 6 let 3m.

2/2019

DÍVKA 5 let 6 m.

2/2019

Příloha č. 27 Kresba postavy – dívky